

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos LIII. — Izdan in razposlan dné 23. oktobra 1890.

188.

Dopustilnica z dné 21. septembra 1890. l.

za lokalno železnico iz Štire, oziroma iz Pergern v kopel Hall.

Mi Franc Jožef Prvi,
po milosti Božji cesar avstrijski;

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimérski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski; vojvoda lotarinški, salcburški, štajerski, koroški, kranjski, bukovinski, gorenje-sleški in dolenje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker je družba za železnico po štirski dolini zaprosila, naj se ji dá dopustilo, da zgradi lokalno železnico iz Štire, oziroma iz Pergern v kopel Hall ter da po nji vrši obrat, vzvidelo se Nam je z ozirom na občo korist tega podjetja, imenovani družbi na podstavi zakona o dopuščanju železnic

z dné 14. septembra 1854. l. (Drž. zak. št. 238.) in pa na podstavi zakona z dné 17. junija 1887. l. (Drž. zak. št. 81.) to dopustilo podeliti takó-le:

§. 1.

Družbi za železnico po štirski dolini dajemo pravico, da naj zgradi iz Štire, oziroma iz Pergern v kopel Hall lokomotivno železnico, katero bo izvesti kot lokalno železnico z ozko raztečino, ter da naj vrši po nji obrat.

§. 2.

Železnici, ki je predmet té dopustilnice, dodeljujejo se naslednje ugodnosti:

a) Oprostitev od kolkov in pristojbin za vse pogodbe, ki jih sklene podjetje lokalne železnice, za vloge, ki jih zadá, za listine, ki jih naredi; dalje za vse knjižne vpise na podstavi teh pogodb in listin, napósled za druge uradne posle in uradne izdatke v namene, povedane tu doli, namreč:

1. v to, da se nabavi glavnica in zagotovi glavnično obrestovanje in pa obrat do časa, ko se začne ta obrat;

2. v pridobitev zemljišč, v gradnjo in opravo železnice do konca prvega obratnega leta.

Te ugodnosti se ne uporabljajo na razprave sodnega postopka v spornih stvaréh.

- b) Oprostitev od kolkov in pristojbin za izdajo délnic sè začasnicami vréd, namenjenih v nabavo glavnice za prvo napravo in dopustilo ustrezno opremo, in pa od presnemščíne, kar se je nabere o nakupu zemljišč na konci prvega obratnega leta (lit. a, št. 2.), razen pristojbin, ki jih je o tem povodu opraviti in katere po obstoječih zakonih pristojé občinam ali drugim samoupravnim združbam;
- c) oprostitev od pristojbin in odredbin, dolžnih za podeljeno dopustilo in za izdajo te dopustilnice;
- d) oprostitev od pridobnínine in dohodaríne, od plačevanja kolkovnih pristojbin kuponskih, in tako tudi od vsakega novega državnega davka, kateri bi se utegnil uvesti s prihodnjimi zakoni, na dobo dvajsetih (20) let, računéč od današnjega dné.

Oprostitev od dohodaríne in kolkovnih pristojbin kuponskih se bo po izteku oprostitvene dobe za starejši kos železnice po štirski dolini izvršila takó, da se bodo imenovani davki in imenovane pristojbíne plačevale po razmerji kilometerske dolžine novih kosov k starejšim.

§. 3.

Družba je dolžna, gradnjo v §. 1. imenovane železnice začeti precej, dokončati jo najkasneje v poldrugem letu od današnjega dné računéč, in dodelano železnico izročiti v obči promet ter po nji vzdrževati obrat nepretrgoma ves čas, dokler traja dopustilo.

Da se bode držala gorenjega rokú za gradnjo, dolžna je družba na zahtevo državne uprave dati primérno položnino v gotovíni ali v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako bi ne izpolnjevala zgorenje dolžnosti, sme se izreči, da je ta položnina propala.

§. 4.

Da izdela dopuščeno železnico, dodeljuje se družbi pravica razlastitve po določilih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica naj se družbi dodelí tudi zastran tistih dovlačnic, ki bi se imele narediti in o katerih bi državna uprava spoznala, da je njih naprava v javnem interesu.

Ako bi se v napravo dopuščene železnice zahtevale javne ceste, naj družba dobí privolitev

tistih, ki so dolžni te ceste vzdržavati, oziroma tistih oblastev ali organov, ki imajo po veljajočih zakonih pravico, dajati privolitev v porabo ceste.

§. 5.

Dopustilna doba in ž njo vred v §. 9. lit. b zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset (90) let, računéč od dné, katerega se je podelilo dopustilo za progo Štira (Garsten)-Unter-Grünburg (18. februvarja 1888. l.), ter mine po tem roku.

Državna uprava smé izreči, da je dopustilo tudi pred iztekom zgorenjega rokú izgubilo svojo moč, ako se ne bi izpolnjevale dolžnosti, v §. 3. ustanovljene o začetku in dovršitvi gradnje, potem o začetku obrata, ter bi se prestop rokú ne mogel opravičiti v zmislu §. 11., lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

§. 6.

V ostalem naj se v §. 1. imenovana železnica zmatra za celovit dél podjetja lokalne železnice, katero je predmet dopustilnice z dné 18. februvarja 1888. l. (Drž. zak. št. 30.) za lokomotívno železnico iz Štire (Garstena) v Unter-Grünburg, eventualno v Klaus, ter naj se o nji zmislooma uporabljajo določila §§. 5. vštévši do 8. in pa določila §§. 10. vštévši do 14. v zgoraj omenjeni dopustilnici.

Resno opominjaje vsakega, da ne delaj zoper to, kar ustanavlja ta dopustilnica, in dodeljujoč družbi pravico, da naj zastran izkazne škode zahteva vračila pred Našimi sodišči, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustilnico in vsem, kar se v nji določuje.

V dokaz tega izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim vélikim pečatom, v Našem državnoglavnem in prestolnem mestu na Dunaji, edenindvajsetega dné meseca septembra v letu odrešenjá tisoč osem sto devetdesetem, Našega cesarovanja dvainštiridesetem.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Dunajewski s. r.

Bacquehem s. r.

189.

Ukaz pravosodnega ministerstva z dné 8. oktobra 1890. l.

O izpolnjevanji vzajemnosti gledé vročevanja tožeb, katere se pri kakem kraljevo-saksonskem sodišči vlagajo proti avstrijskim državljanom ali proti inozemcem, ki so v tukajšnjih deželah.

Po sporočilu kraljevo-saksonske vlade se v kraljevini saksonski za vročbo pravdo pričenjajočih naredeb (vabíl, tožbenih odlokov, plačilnih nalogov in e. r.), izdanih po avstrijskih sodiščih, pravna pomoč brezpogojno dodeljuje samó tedaj, kadar so te naredbe namenjene avstrijskim, na Saksonskem se nahajajočim državljanom. Ako pa so takšne naredbe namenjene saksonskim državljanom ali na Saksonskem se nahajajočim državljanom drugih držav nemškega cesarstva ali inozemcem (izvemši avstrijske državljanje), vročajo se samó tedaj, kadar se jih nadpisanec ne brani vzprejeti.

C. k. sodiščem se naroča, da naj se ravna po načelu vzajemnosti in da naj zatorej dodeljuje pravno pomoč za vročbo pravdo pričenjajočih naredeb, izdanih po kraljevo-saksonskih sodiščih, v tukajšnjih deželah brezpogojno samo gledé saksonskih državljanov, katerim so té naredbe namenjene, gledé vseli drugih nesaksonskih državljanov pa samó tedaj, kadar se nadpisanec ne brani naredbo vzprejeti.

Schönborn s. r.

190.

Ukaz finančnega ministerstva z dné 15. oktobra 1890. l.

V izvršitev zakona z dné 1. junija 1890. l. (Drž. zak. št. 97.) o izpremení domarínskoga zakona z dné 9. februvarja 1882. l. (Drž. zak. št. 17.).

V izvršitev zakona z dné 1. junija 1890. l. (Drž. zak. št. 97.) izdajejo se nastopna določila:

K členu I.

V členu I. zakona z dné 1. junija 1890. l. po dana določila se nič ne dotikajo pravíl o tém, kakó je gledé najemne domaríne (hišne [domovne] najmaríne) postopati s poslopji, katera so po §. 1. *lit. a* zakona z dné 9. februvarja 1882. l. (Drž. zak. št. 17.)

zavezana najemni domaríni, ter naj se ne uporabljajo za pripisovanje najemne domaríne za dobo pred 1. januarjem 1891. l., kolikor se tičejo poslopij, katera so zavezana najemni domaríni po §. 1. *lit. b* zakona z dné 9. februvarja 1882. l.

Kolikor bo torej gledé poslopij, katera so po §. 1. *lit. b* zavezana najemni domaríni, še dodatno za napósled omenjeno dobo pripisovati najemno domaríno, ravnati se je pri tém po predpisih, ki so dosedaj veljali o tém.

Po izpremení §. 5. v zakonu z dné 9. februvarja 1882. l. (Drž. zak. št. 17.), katera se je izvršila s členom I. zakona z dné 1. junija 1890. l., oziroma po opustitvi poslednjega odstavka v ravno kar omenjenem §. 5., katera se je izrazila s tém, izpreminja se bistveno dosedanjí načín, kakó nakladati najemno domaríno, ker se vsled téga najemna domarína takim poslopjem za dobo po 1. januarji 1891. l. smé pripisavati in pobirati tudi v manjšem znesku kakor je pristojbína, ki pripada za nje po tarifi o porazredni domaríni (hišno-razrednem davku).

Po novem besedílu §. 5. je za dobo po 1. januarji 1891. l. najemno domaríno tistim poslopjem, katera so po §. 1. *lit. b* zavezana najemni domaríni in ako so popolnoma dana v najem, ovedovati in pripisovati v tistem znesku, kateri se bo od uradno izpravljene najmovíne (najemščíne) pokazal po izmeri najemne domaríne, ustanovljeni v §. 6., in pa z ozirom na določílo §. 15. in tabele C, ako gré za poslopja na Tirolskem in Predarelskem.

Ako so taka poslopja dana samó déloma v najem, ovedovati je za nje najemno domaríno takó da se

- a) znesku porazredne domaríne, kolikor bi je po tarifi B (§. 8.) pripalo od stanoviških sestavín, ki niso dane v najem,
- b) dodá tisti znesek, kateri se od uradno izpravljene najmovíne (najemščíne) za sestavíne, dane v najem, pokaže po izméri najemne domaríne, ustanovljeni v §. 6., in da se tá takó dobljeni skupni znesek pripisuje ter pobira kot najemna domarína.

Kolikor gré za odméró najemne domaríne tistim poslopjem na Tirolskem in Predarelskem, oziroma na Saleburškem in v Dalmaciji, katera so najemni domaríni zavezana po §. 1. *lit. b*, naj se pri tem ovedovanji v zmyslu §. 5. uporabljajo §§. 8., 11. in 15. in pa tabela C že pri ustanavljanji zneska **pod a**, za poslopja na Tirolskem in Predarelskem pa naj se uporabljajo §§. 6. in 15. in pa tabela C že pri ustanavljanji zneska **pod b**.

K členu II.

Planšarske kočé in vinogradske híše (zidanice), za katere se morda plačuje kak davek, naj se na prošnjo dotíčnih posestnikov, ako se izkaže, da so zares

samó neki čas za stanovišče gospodarskemu osebju zemljiškega posestnika, tedaj, kadar dotične prošnje dospó davek odmerjajočemu oblastvu I. stopinje v prvih treh mesecih 1891. l., rešijo davka (razdavčijo) počenši z letom 1891., v drugih slučajih pa v zmislu obstoječih razpreglednih predpisov počenši s tistim letom, ki pride prvo po času, v katerem se je prošnja vložila.

K členu III.

Določila člena III., da naj se porazredna domarina za poslopja, katera so zavezana porazredni domarini ter nimajo več kakor devet stanoviških sestavin, odpisuje zató, ker se ne rabijo, ta določila zadobé moč še le s 1. dném januarja 1891. l.

Pogoju, stavljenu v členu III. za dovolitev odpisa porazredne domarine poslopjem, katera nimajo več kakor devet stanoviških sestavin, da so bila namreč skozi eno leto neprenehoma „popolnoma nerabljena“, ustrezno je tedaj, kadar se dotična poslopja neprenehoma skozi eno leto niso rabila ni za stanovišče ni kakó drugače.

To, da se pohištvo in druge stvari, ki so namenjene v opravo dotičnih poslopij, hranijo v téh poslopjih, tó samó se še ne zmatra za rabo v zmislu zakonovega člena III.

Priznanila, katera je o neporabi, oziroma o zopetni rabi takega porazredni domarini zavezanega poslopja podajati v tridesetih dneh davek odmerjajočemu oblastvu I. stopinje (člen III., §. 2.), ne potrebujejo kolka ter morajo natančno podajati popisno številko dotičnega poslopja, davčno občino in pa čas, kedaj se je pričela neporaba, oziroma zopetna raba.

Davek odmerjajoče oblastvo I. stopinje bo došla priznanila o neporabi, katera naj ima v natančnem razpregledu, praviloma precej odposlalo dotičnemu občinskemu načelniku, kateri naj po natančni krajevni ovedbi izjavi, ali in od katerega časa so dotična stanoviška poslopja zares v zmislu spredaj stoječega pojasnila popolnoma nerabljena. Krajevni izvid naj se postavi na videž na priznanilu samem. Občinski načelniki naj se zavežejo, da bodo priznanila s krajevnim izvidom vred nemudoma po

končani ovedbi vračali davek odmerjajočemu oblastvu I. stopinje.

V prvem letu priznanjene neporabe je dotično izjavo ponoviti v vsakem četrletji vsaj dvakrat, ako traja neporaba pa še dalje, v vsakem četrletji samo enkrat.

Davek odmerjajoče oblastvo I. stopinje se sme o resničnosti priznanjene neporabe prepričati po svojih organih o priložnosti, ko imajo tí v dotični občini kako drugo uradno opravilo, eventualno sme te organe tudi samó v ta namen tje pošiljati.

Gledé odpisa porazredne domarine za slučaj, da se dokaže neporaba kakega porazredni domarini zavezanega poslopja, dalje gledé zopetnega plačevanja porazredne domarine, če se poslopje prične zopet rabiti, in pa gledé kaznovanja tistih, kateri skušajo z napačnim priznanilom o neporabi kakega porazredni domarini zavezanega poslopja po zvičajnosti, doseči davčni odpis, ali kateri opusté, o pravem času podati predpisano priznanilo o zopetni rabi, ravnati se je po določilih §§. 1. in 6 v členu III.

Kazen podvojenega zneska utrganih ali v nevarnost dejanih davkov, katera se po §. 6. člena III. prisodi tistemu, ki skuša z napačnim priznanilom o neporabi kakega porazredni domarini zavezanega poslopja po zvičajnosti doseči davčni odpis (§. 1.), nadalje tistemu, kateri opustí, o pravem času podati v §. 2. predpisano priznanilo o zopetni rabi, ta kazen zastara v petih letih.

Zastaranje se pričinja gledé vsakega posameznega utrganega ali v nevarnost dejanega davčnega obroka s tistim rokom, v katerem bi bil dotični obrok dospél ter se prekínja s prvim vabilom ali pozivom na uradno zaslišanje obdolženca.

Zaračunjevaje kazen, jemati je torej vsak čas za podstavo samo tiste utrgane ali v nevarnost dejane davčne obroke, katerim padejo rokovi dospelosti v petletje, ki se računi od časa prvega vabila ali pozíva na uradno zaslišanje obdolženca.

Pripadajoči enojni davek je pobrati za vsó dobo, v kateri je bil utrgan ali dejan v nevarnost da se utrga.

Dunajewski s. r.